

TReNDS

Transport and Reduction of Nitrate in Danish Landscapes at various Scales

TReNDS afslutningsseminar, 29. november 2018, Århus

Modellering af grundvandsstrømninger og nitratfjernelse i lavbundsområder

Peter Engesgaard og Mads Steiness, Københavns Universitet

Ida Karlsson og Anker Højberg, GEUS

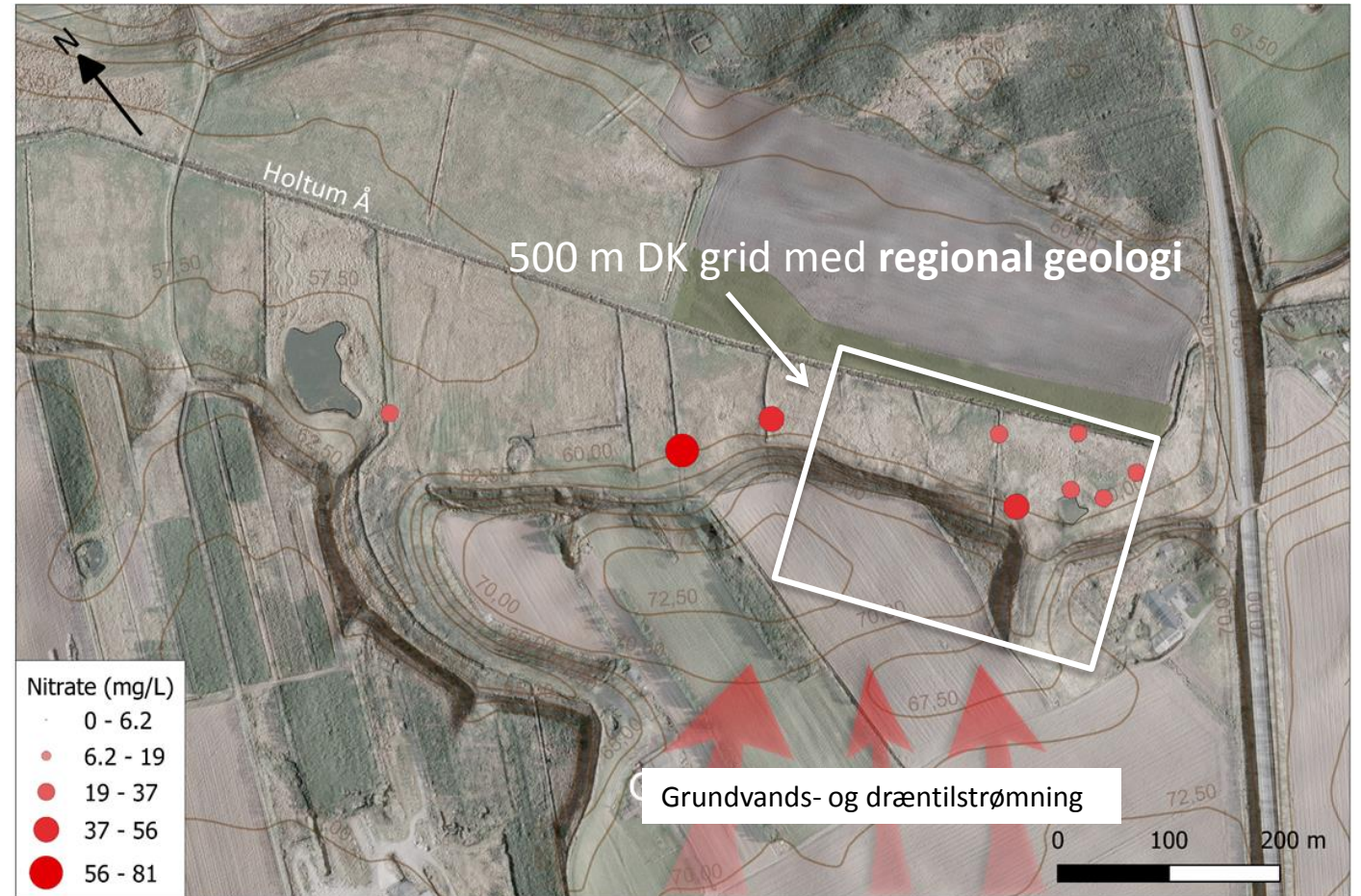
Rasmus Petersen, Aarhus Universitet

Charlotte Kjærgaard, SEGES

Opskalere/operationalisere resultater fra feltstudier i lavbundsområder til den nationale vandressourcemodel (DK model)

- Vil gerne bestemme:
  - a) grundvandstilstrømning
  - b) drænvandstilstrømning
  - c) overfladisk tilstrømningtil vandløb
- I nuværende DK model gøres dette på basis af **regional** geologi IKKE pga kendskab til **lokal** lavbunds/ådals-geologi, vandløbssystem

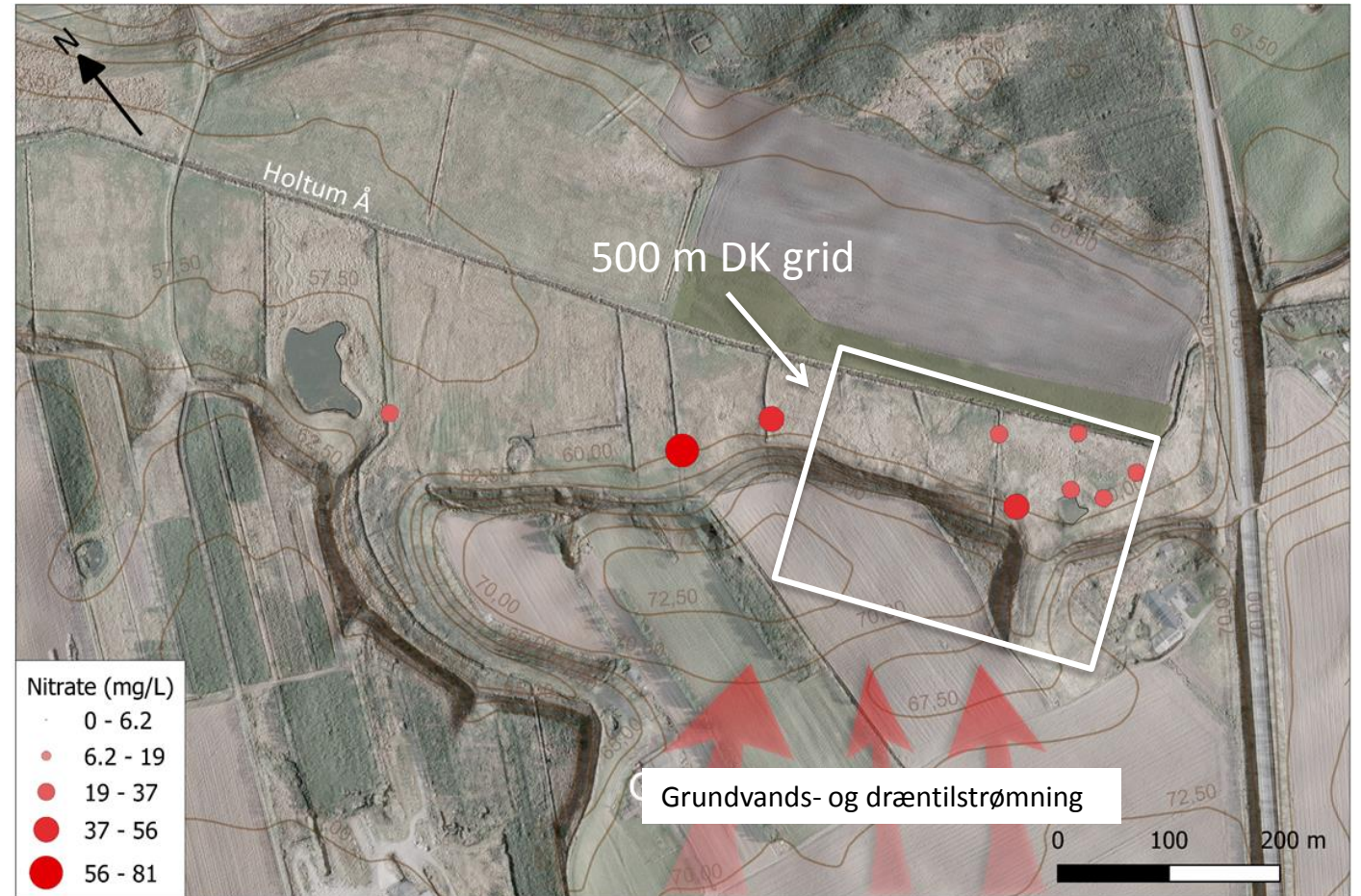

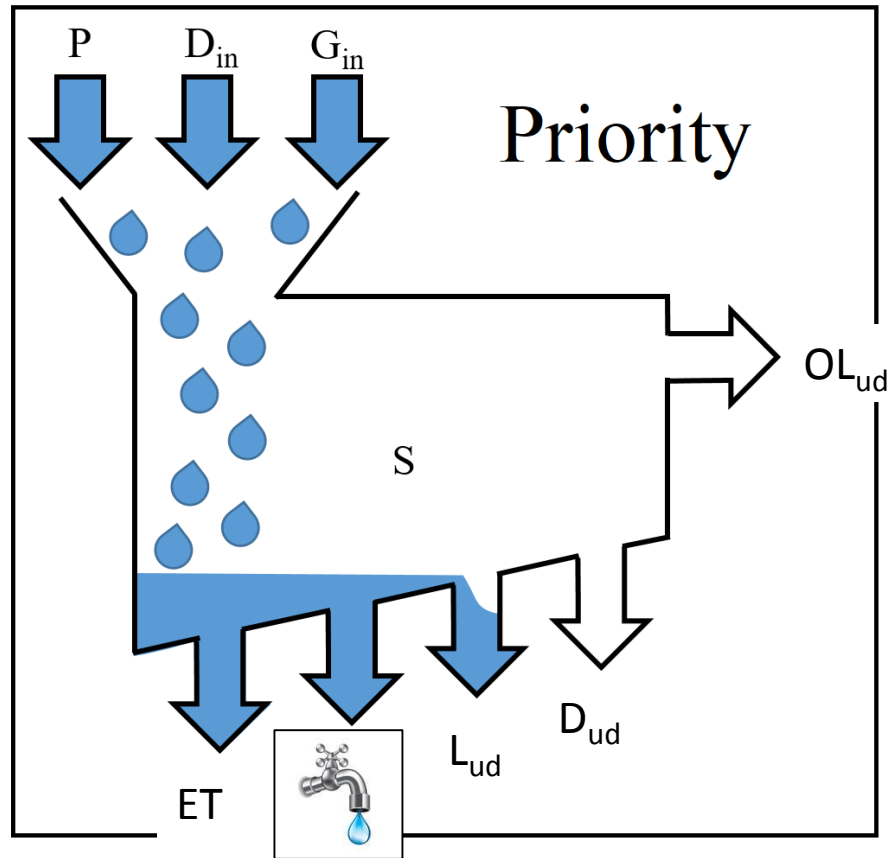
KENDTE RANDBETINGELSER .. mangler bare en bedre omfordeling af fluxe

DK modellen kan give os;

- Grundvands- og drænvandstilstrømningen til selve lavbundsområdet
- Nedbør og fordampning på området
- Hydraulisk trykniveau og vandstand i vandløb i tilknytning til området

Vandbalancemodel (GOI)

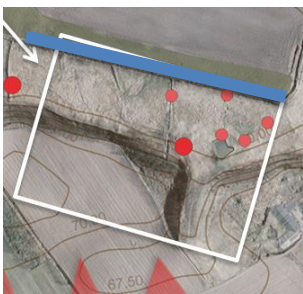

Efter Rasmus Jes Petersen

Modellen testet;

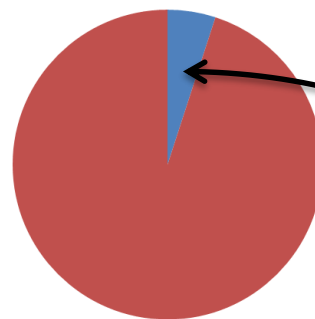
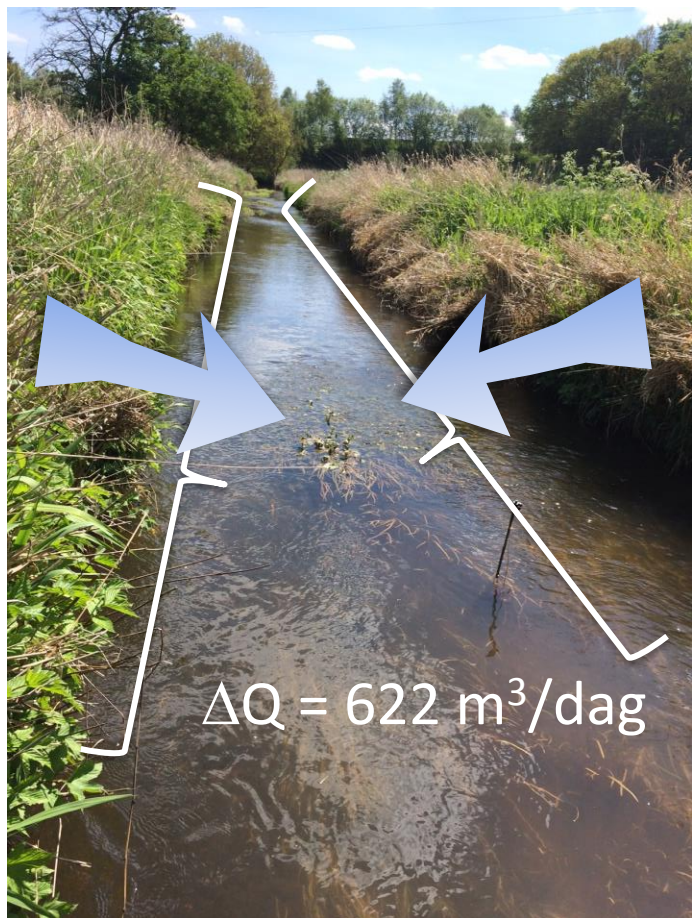
- Mod numerisk model
- Mod data (Holtum og Fensholt)

P/ET:	Nedbør/fordampning
D:	Dræn ind/ud
G:	Grundvand ind/ud
L:	Lækage ind/ud
OL:	Overfladisk afstrømning ud

Vandbalance Holtum

Flux	Q	% af tilvækst i afstrømning i vandløb
Grundvand til vandløb (G_{ud})	Q_1+Q_3	3 % (MÅLT)
Overfladisk afstrømning (O_{ud})	Q_2+Q_1	38 % (MÅLT)
Dræn i lavbund (D_{ud})	Q_4	Mindst 1(ikke målt)
Manko (nok mest $D_{ud} + O_{ud}$)		~ 59 %

Grundvand er en lille del af tilførsel (< 10%)

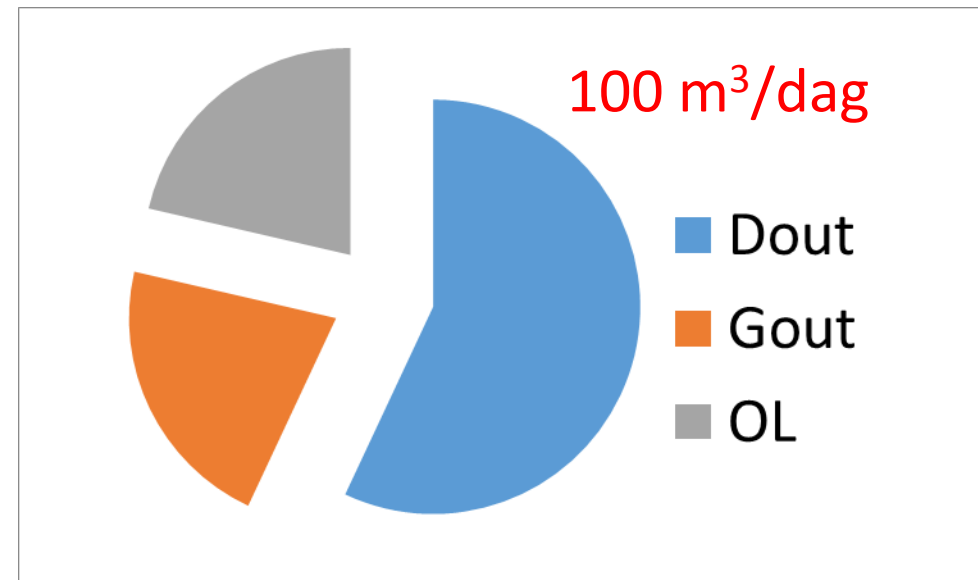
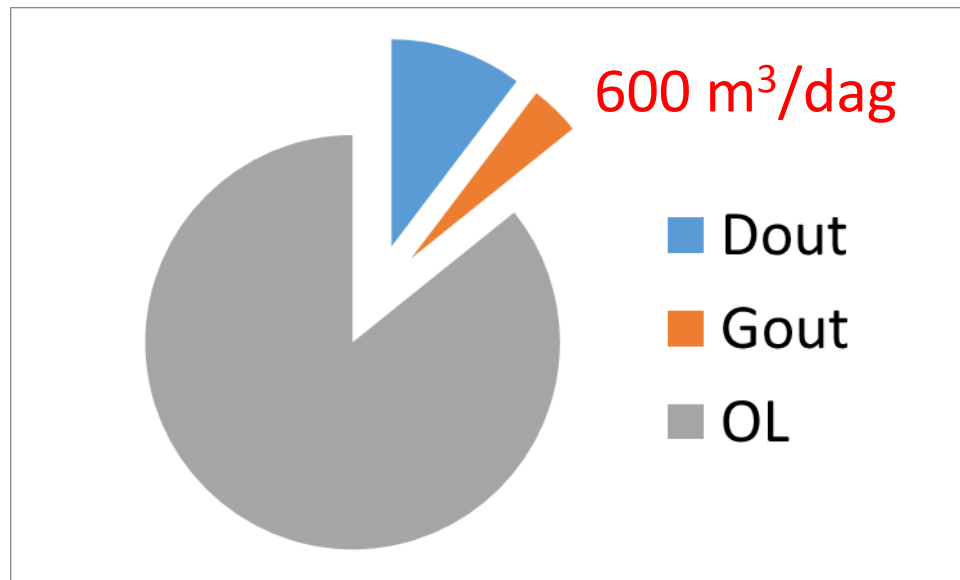
Eksempel (Holtum data)

Hvad nu hvis?

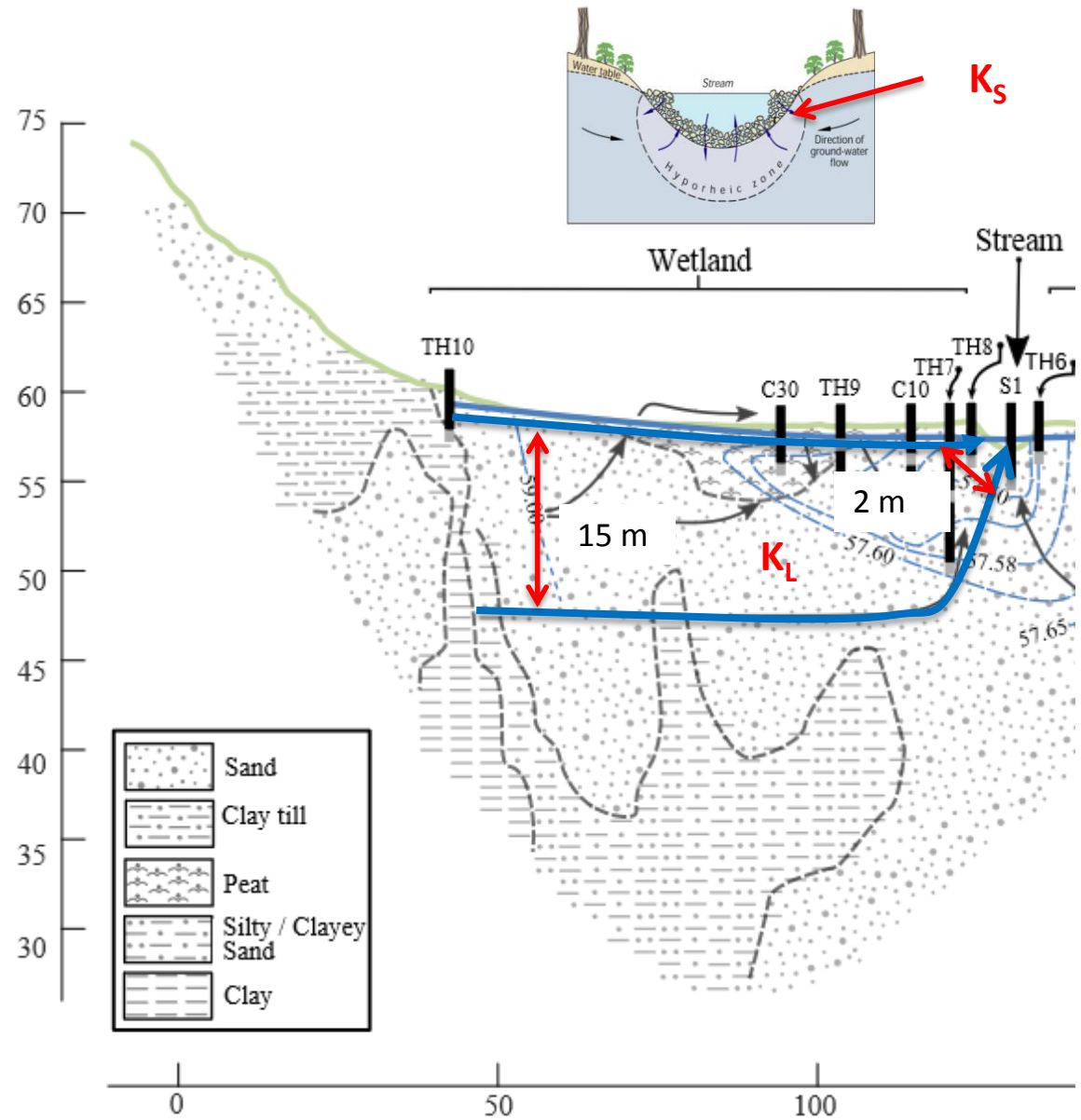
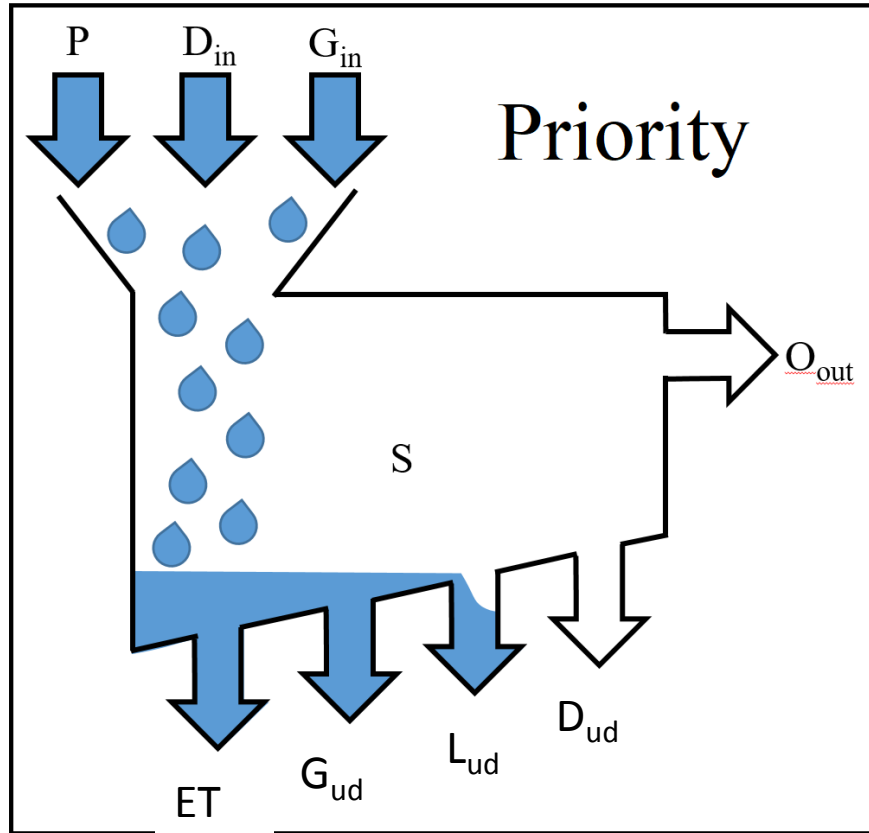
- Alle $600 \text{ m}^3/\text{dag}$ kommer fra syd?
- Kun $300 \text{ m}^3/\text{dag}$?
- Kun $100 \text{ m}^3/\text{dag}$?

Betydning af input

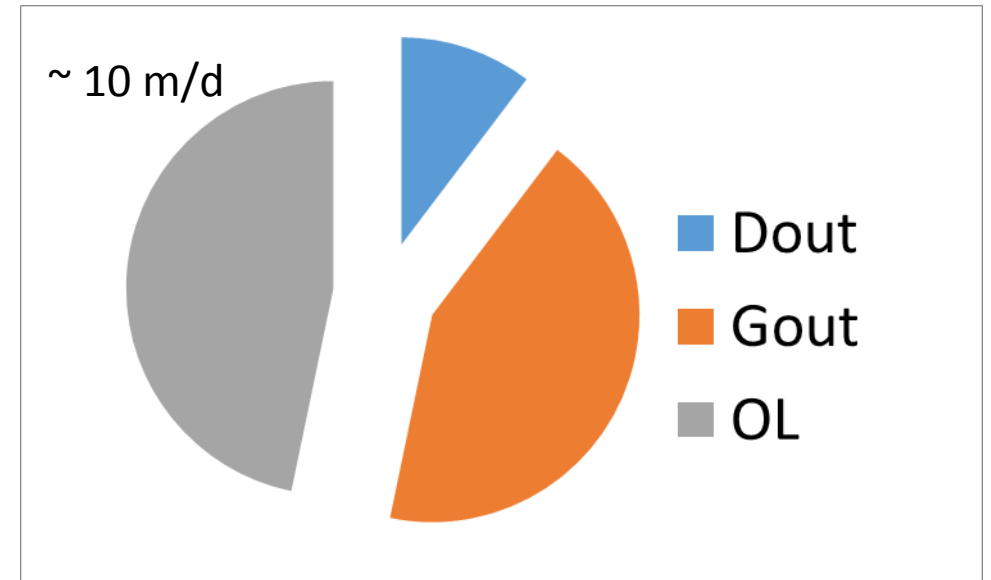
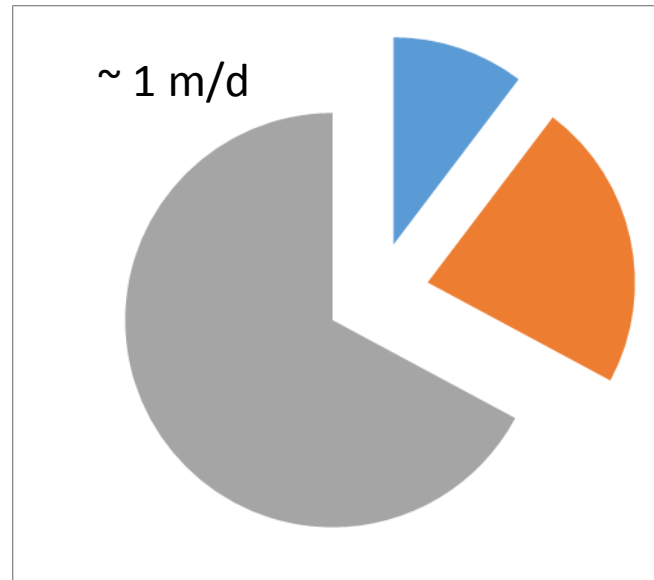
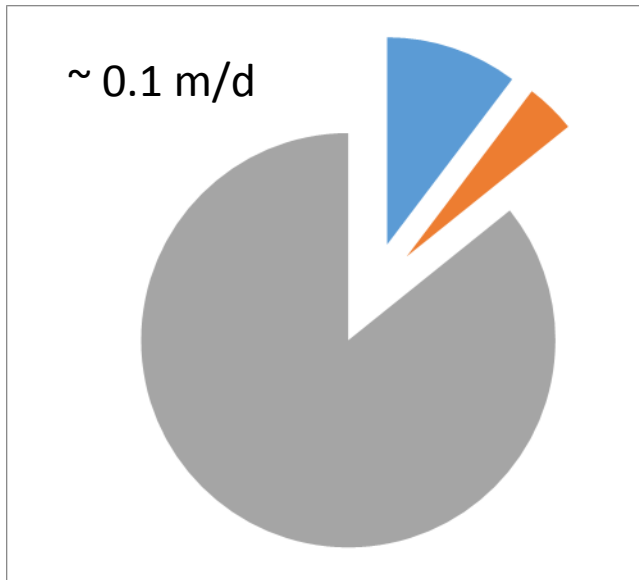
→ **Størrelsen af input (grundvand/dræn i skræntfod) er vigtig:** Grundvand til vandløb stiger (4-22%) med faldende input, men, størstedelen 'bypasser' stadig lavbundsområdet og undgår en eventuel nitratfjernelse

Grundvand

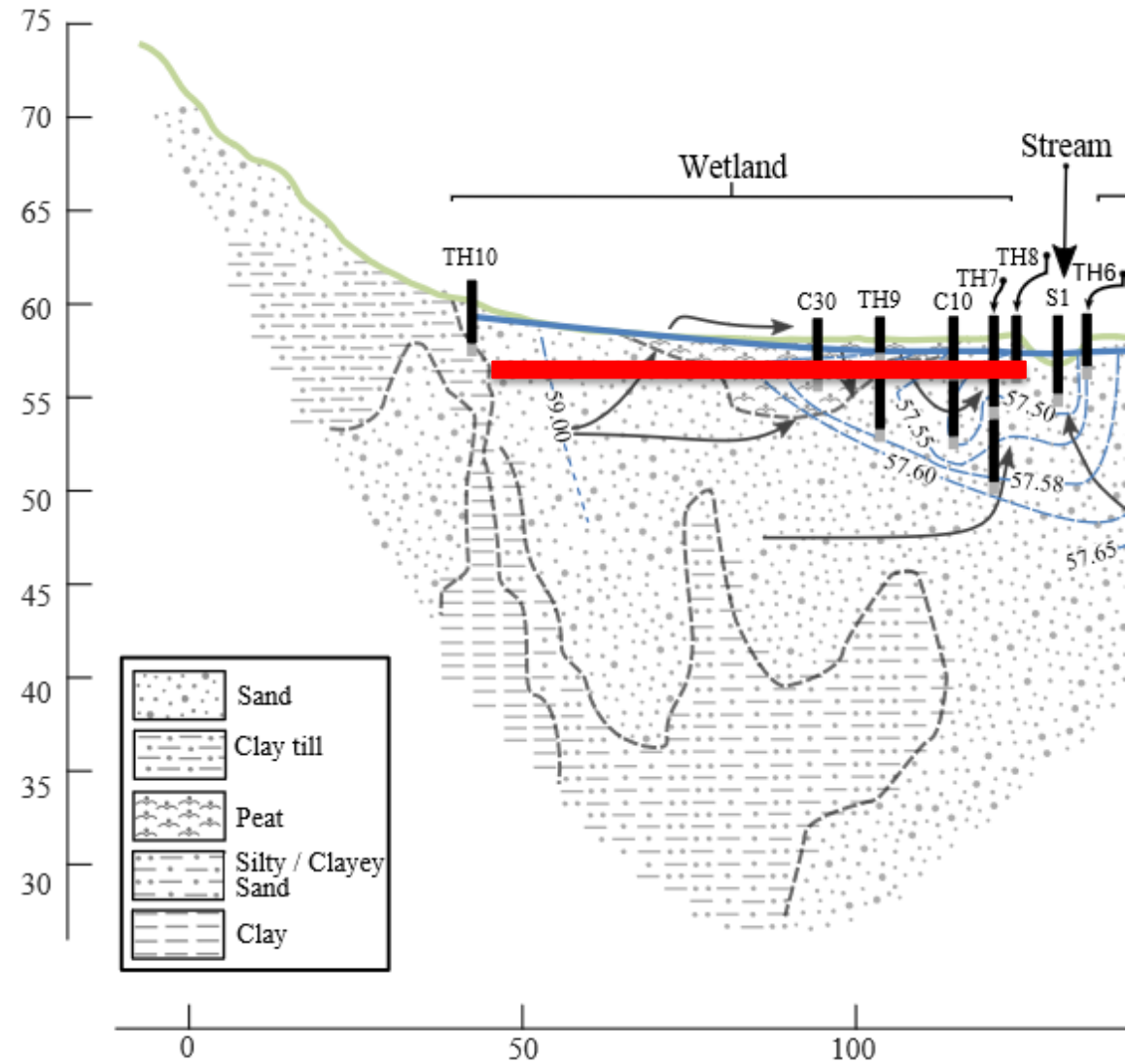
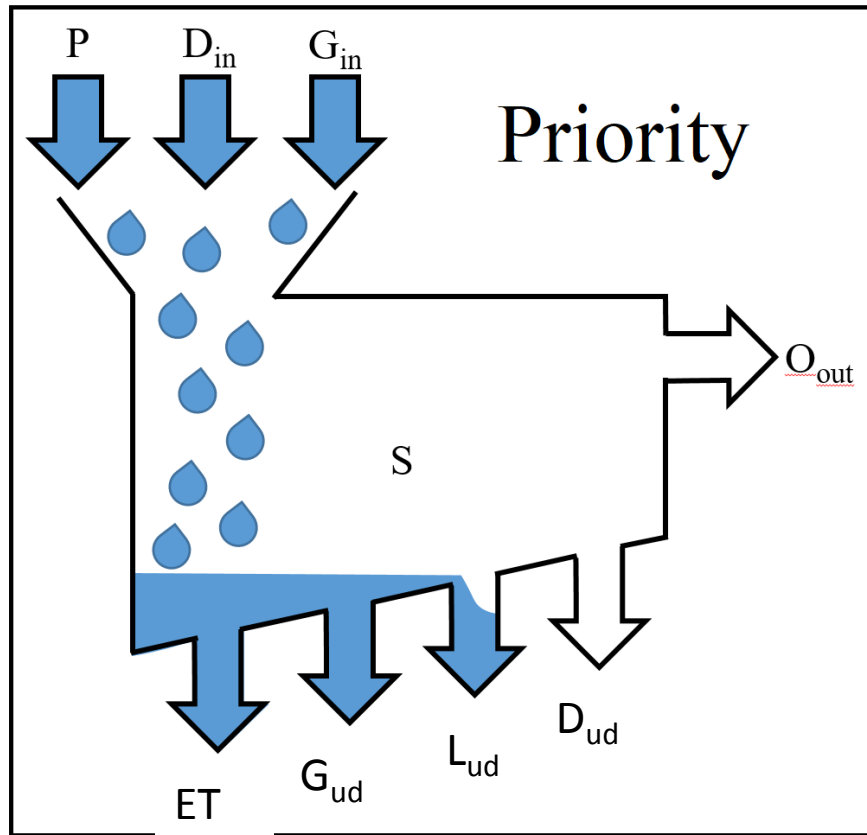
Funktionalitet (betydning af vandløb)

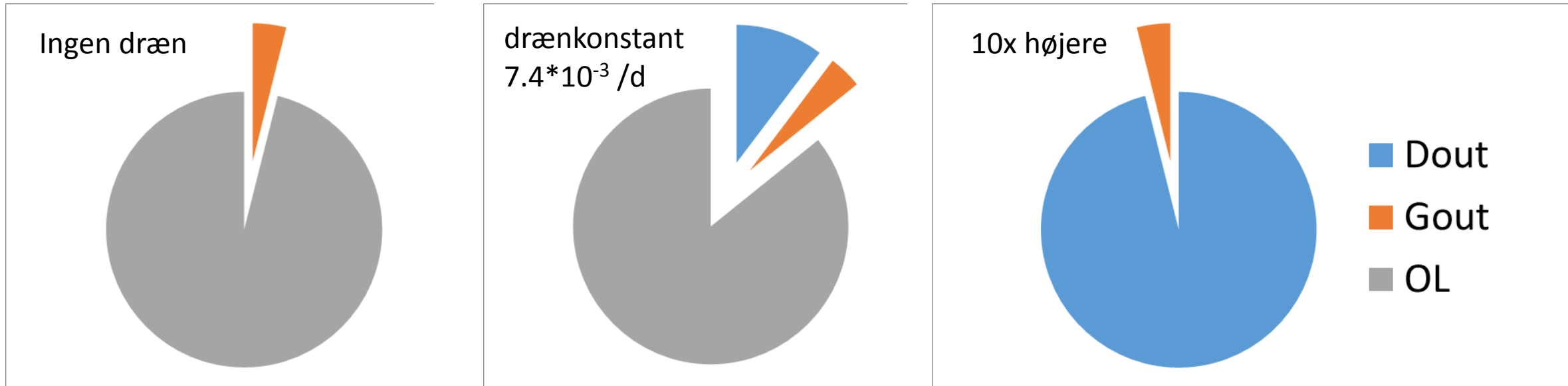
→ stigende K i vandløbs sediment
→ ommøblering af flux fra OL til G_{out}

 600 m³/dag

Effekt af dræn i lavbund

Funktionalitet (betydning af dræn)

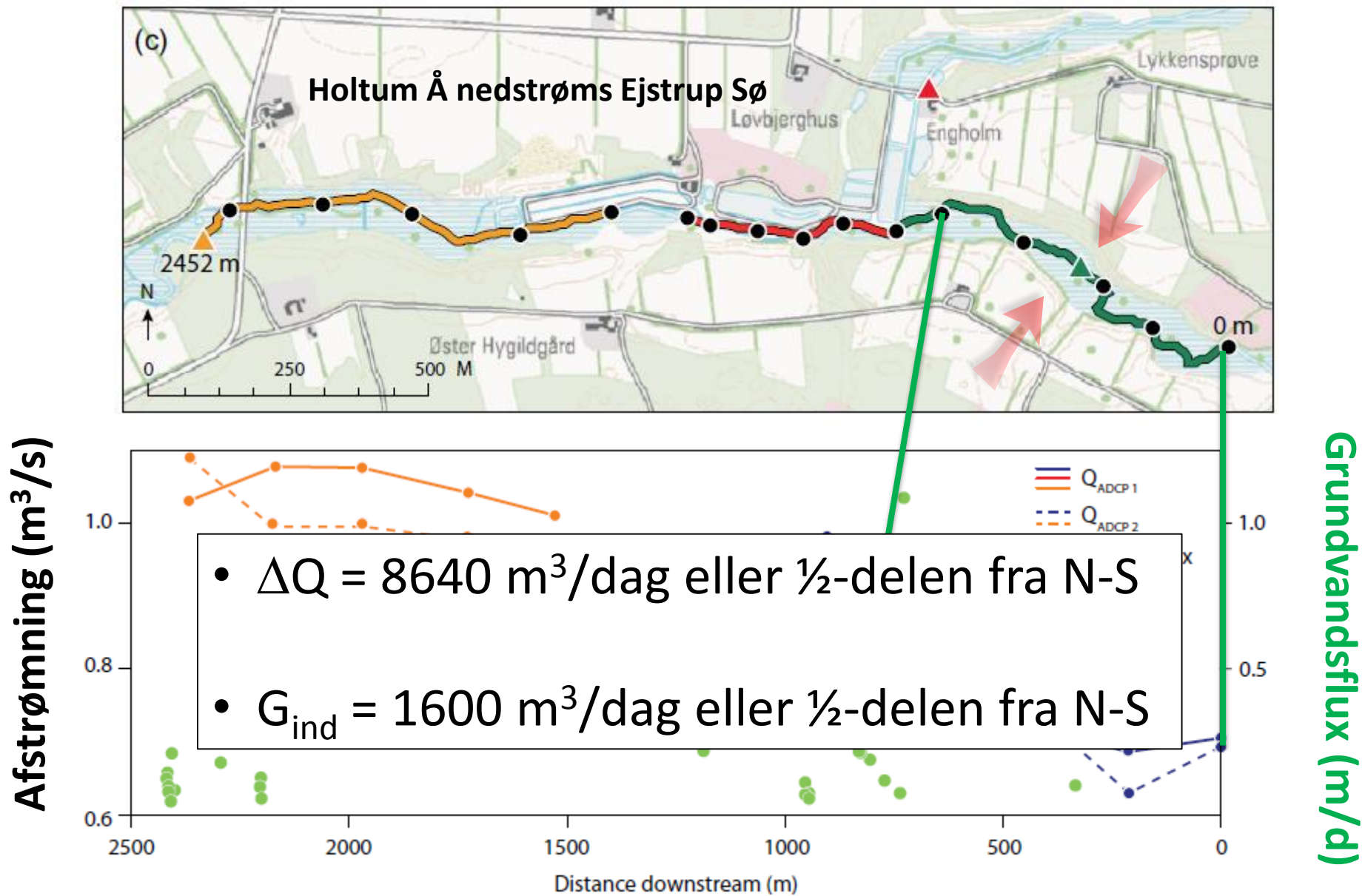

→ dræn i lavbund (og effektivitet)!

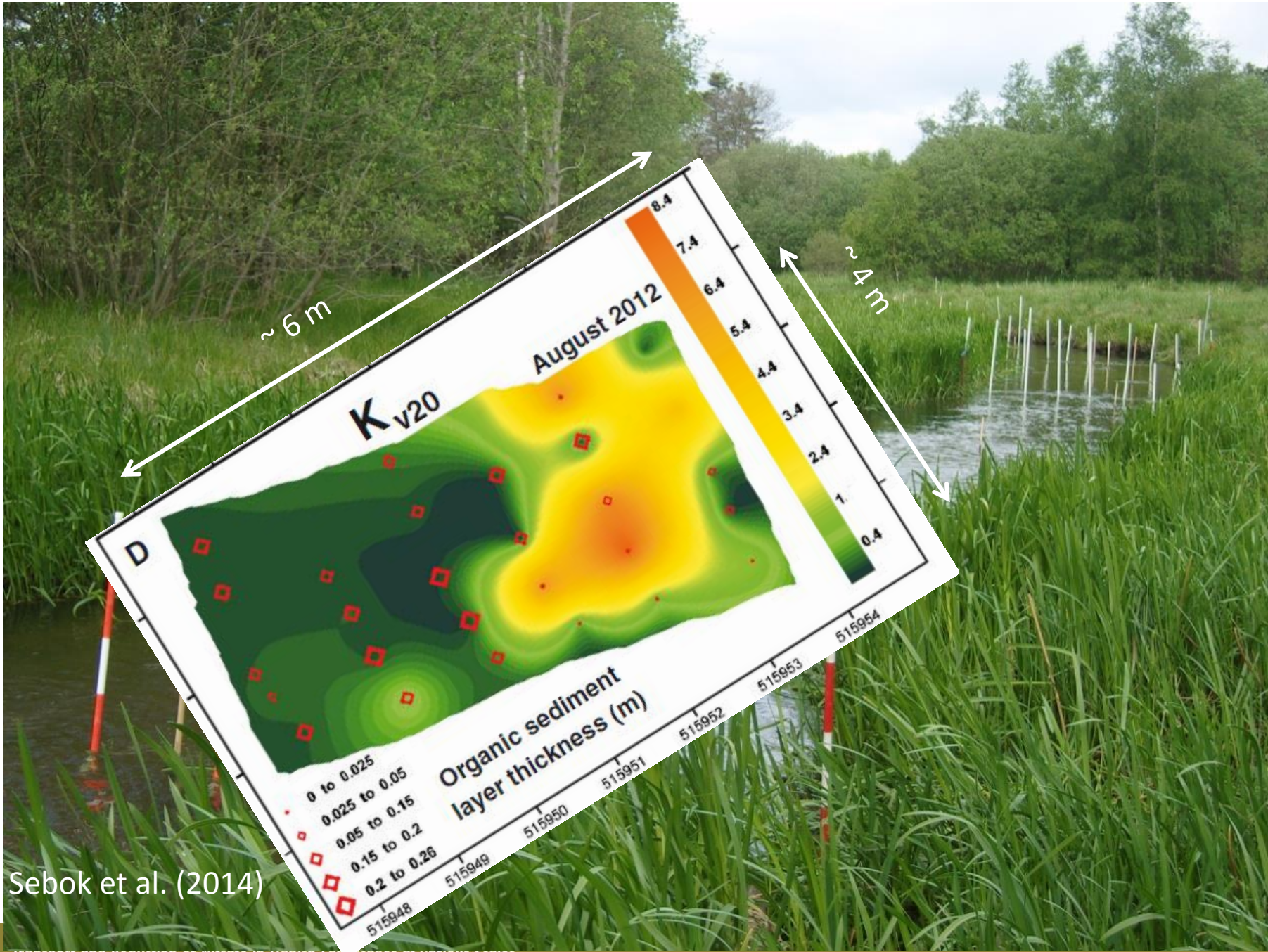
600 m³/dag

Poulsen et al. (2015)

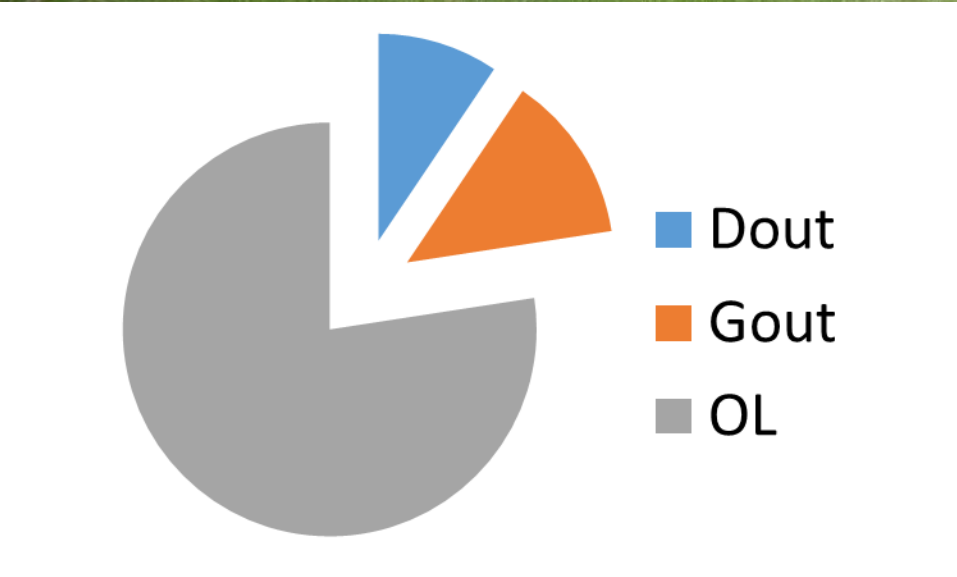
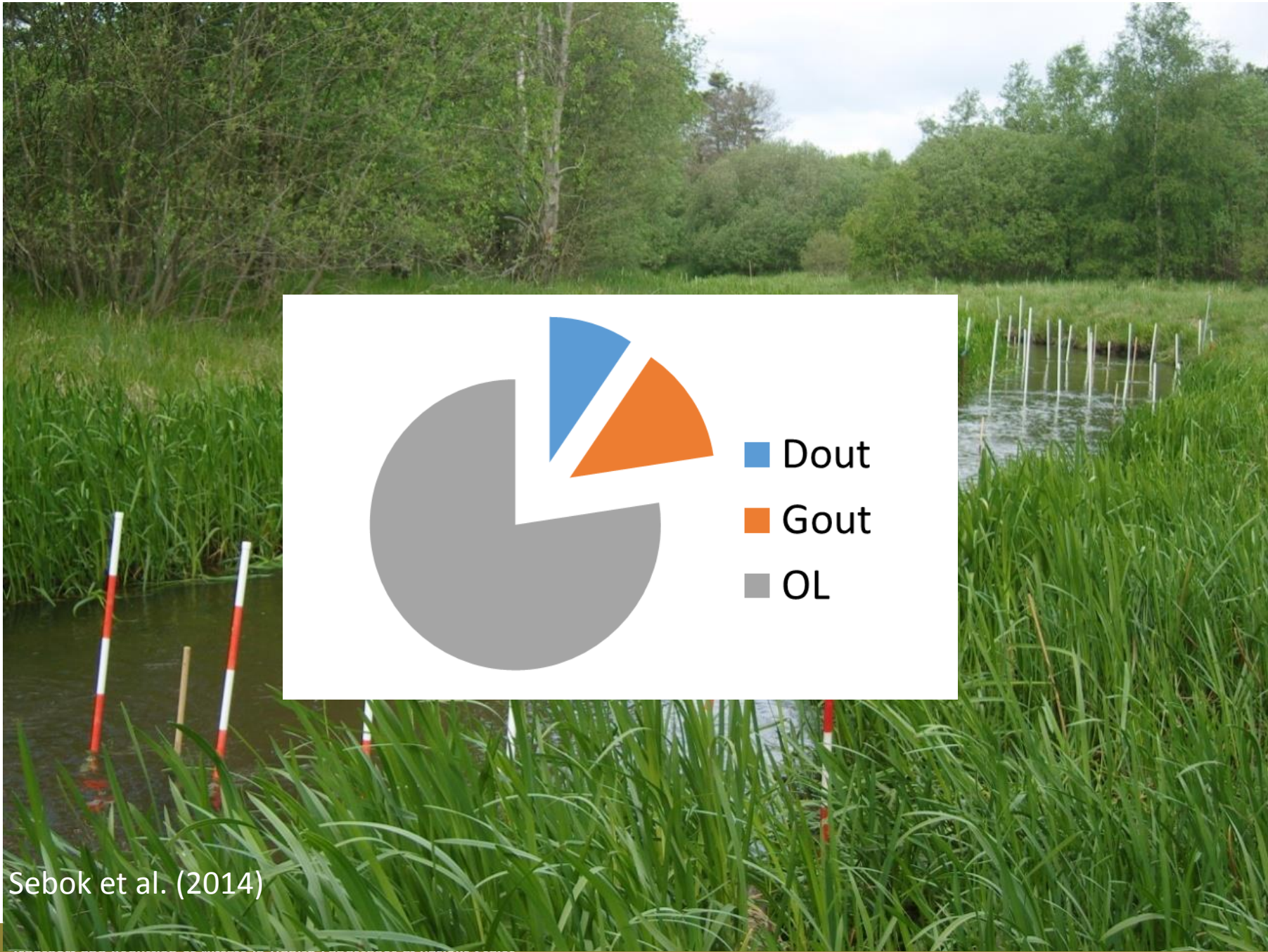

Sebok et al. (2014)

$$K_{\text{lavbund}} = 8.5 \text{ m/dag}$$

$$K_{\text{vandløb}} = 0.2 \text{ m/dag}$$

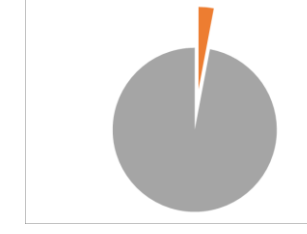
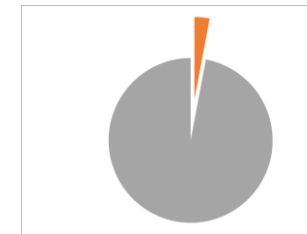
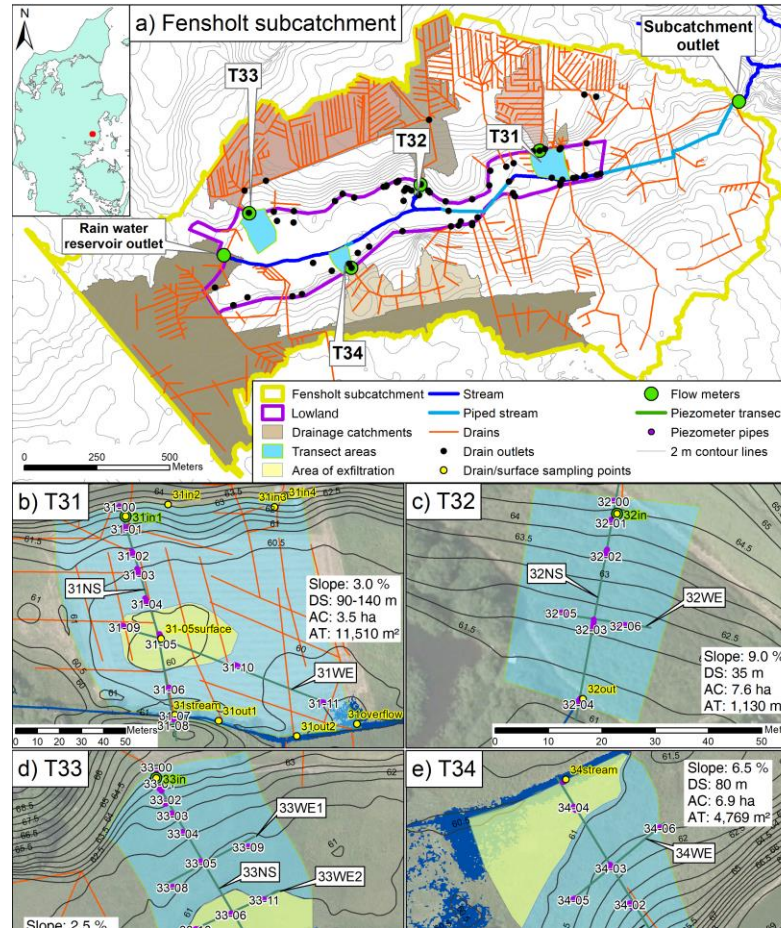
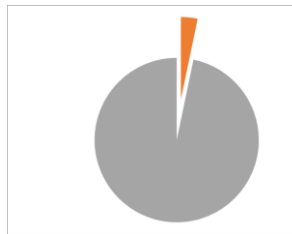
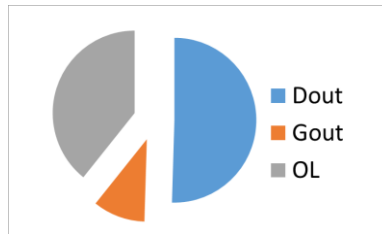
Målt - $\frac{1}{2} * G_{out} = 800 \text{ m}^3/\text{dag}$

Model = $578 \text{ m}^3/\text{dag}$

Sebok et al. (2014)

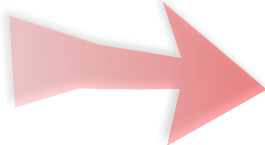

Fensholt

Baseret på input/data fra Petersen et al. (2018)

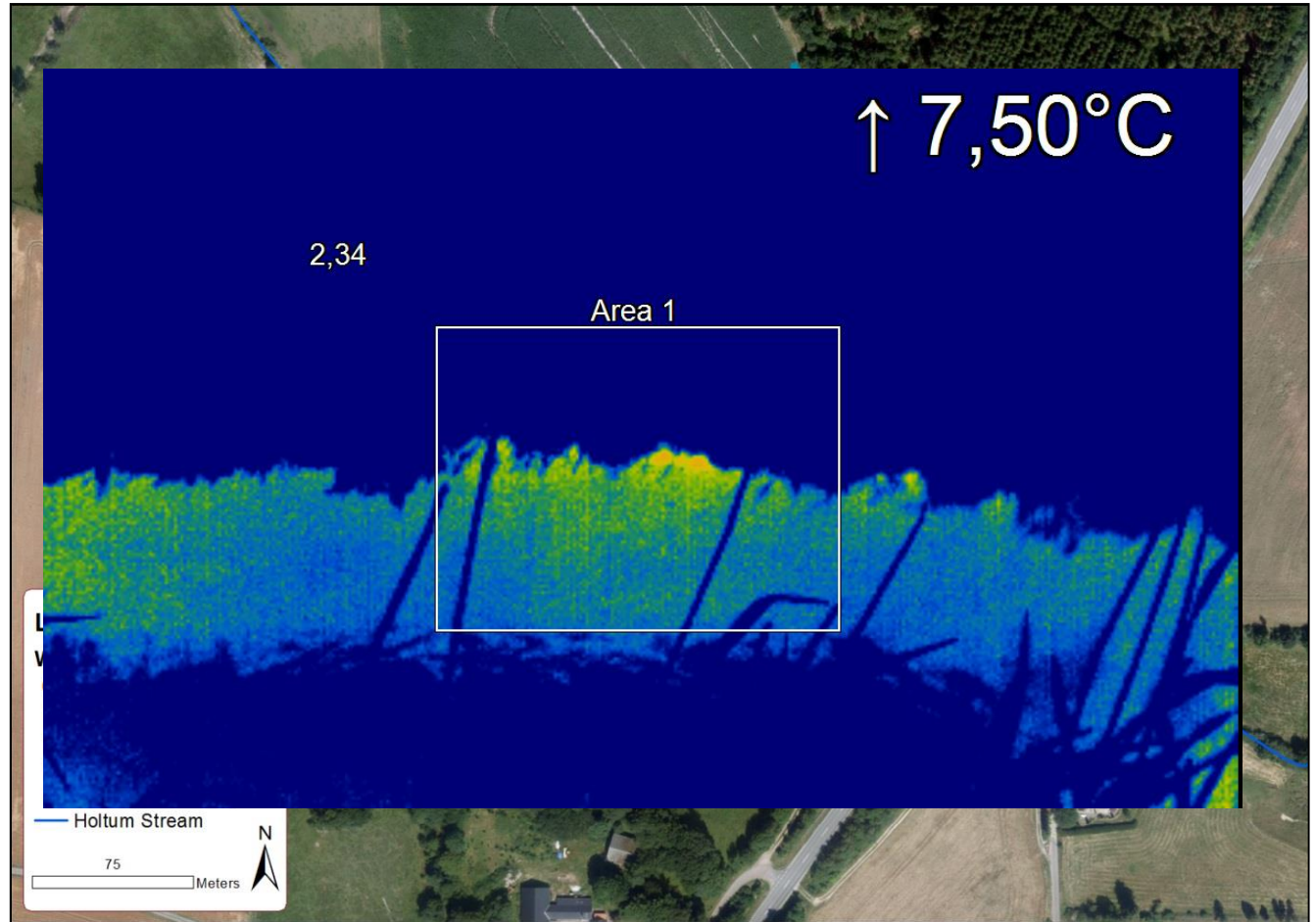
Afrunding

- Vandbalance modellen er et koncentrat af detaljerede feltstudier ved Fensholt og Holtum
- Inspireret af stor-skala 3D modeller fra Fensholt og Holtum – testet mod 2D ‘syntetiske modeller’
- Simpel – tunet til input fra DK modellen
- En videreførelse af GOI typologi – nu med processer
- Dynamisk, fx $Q(x,y,t)$
- Er programmeret som interface til DK modellen
- Nitratfjernelse kan tilføjes de enkelte ‘outputs’

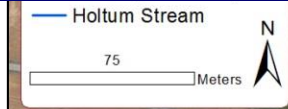
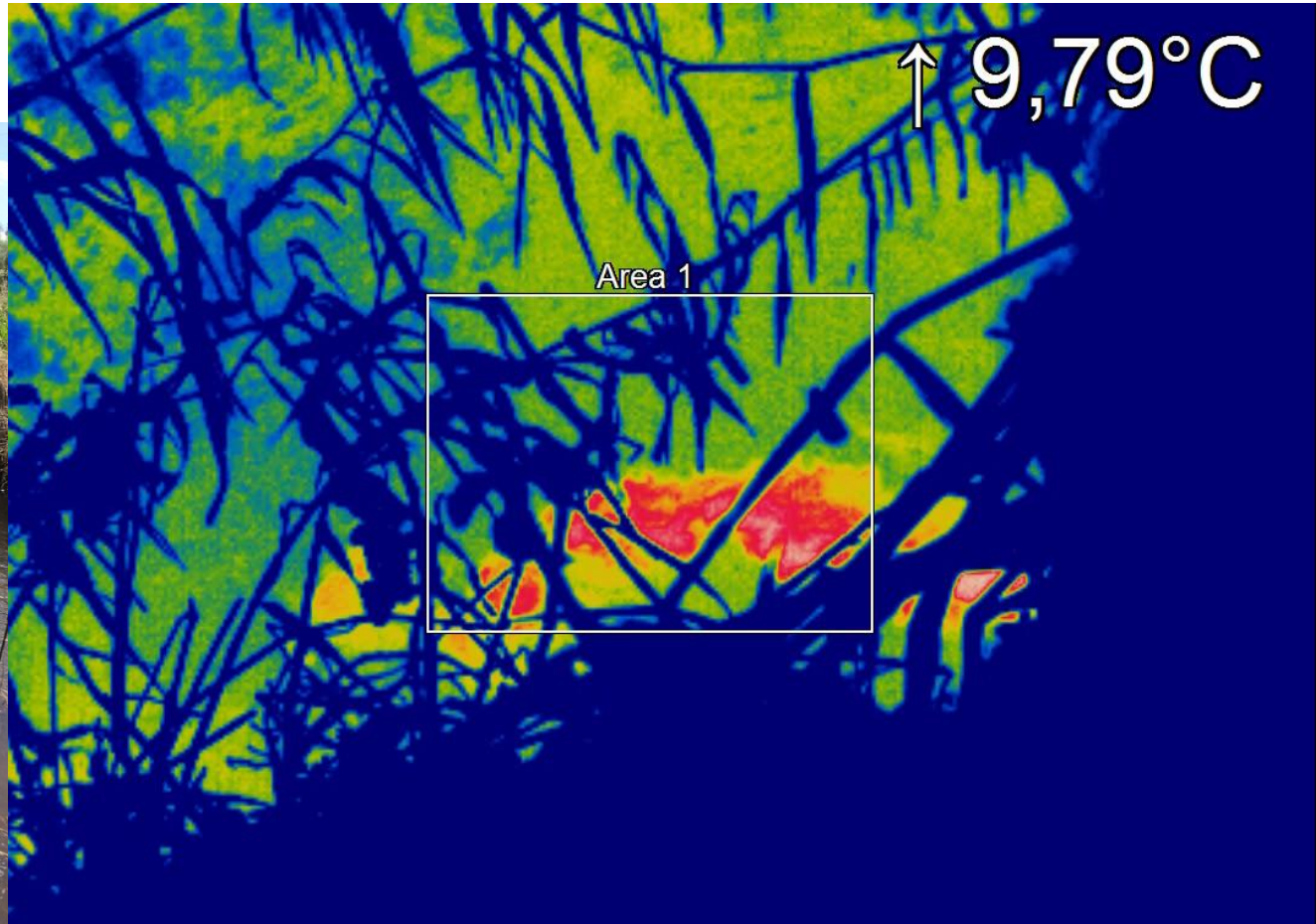

UDFORDRINGER

